

R E G É L Ő.

PESTEN vasárnap november 16^{kán} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben, képek nélkül egy ezüstforinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

A' két Chupor. *(Végzet.)*

Hetek multával vissza nyerte Endre elvesztett erejét, 's intézeteket tevén Visegrádra sietett, hogy kedves Emelkáját, mint élte mentőjét, a' haza atyjánál bemutassa, 's egyzersmind vele az oltár zsámolyánál elválhatlanul egyesülhessen. — Ötven vitéz levén követője, a' regényes szklenói völgynek vette utját, hogy majd Selmecezen 's a' gazdag Nógrádon keresztül Visegrádra juthasson. — Éjjel indult-ki vári lakából; 's midőn a' felkelő napnak első sugara a' láthatáron kitünt, már a' szklenói meleg forrásoknál lovaglott. Ekkor hirtelen egyet hortyantó ménje megugrik, 's a' közel levő berékből egy nyil-lövés éppen előtte repül-el. — „Ál-gyilkos! — kiált boszúra lobbanva — hát illy uton kell-e életemre törnöd!? jer, bár ki légy, mérj kardot velem“ — —

„Áruló — mennydörög egy erős hang, 's egy panczélos vitéz tör-ki a' sűrűből többektől kísérve — jer hát, e' kard az igazságért van emelve, próbáljunk szerencsét!“ —

Az össze-csapás igen dühös volt, mindketten az igazság mellett gondolák emelni fegyvereiket; — a' vélek igen egyenlő számmal volt kísérők is hasonlólag cselekedve harcziármával tölték-el a' csendes völgyet; — a' kardok szikrákat szórtak, 's a' tüzes küzdőknek már vér folyt-le mellvasokon. — Sokáig bizonytalan volt a' viadal; — végre az ismeretlen ingadozván a' fején esett erős vágás alatt lefordul lováról, fegyvernöke fel-öleli, 's vele a' közel sűrűbe fut. — Endre utána akar eredni, hogy annak kilétét megtudhassa, midőn távulabbról fegyvereseket vesz észre, kiknek vezérok Revistyey volt. Ez ólálkodó kémei által tudósittatván, hogy Endre Visegrádra utazand, kiindult, hogy annak ut-

ját elvághassa, és a' kiszabadultat ismét lánczba kerithesse. A' sors kedvezett Endrének, mert valamintheg megelőzte amannak gonosz szándékát, úgy most is a' megismertet kikerülván Selmeczre lovaglott, hol a' hiv Szászoknál batorságban lehetett.

Három nap enyésztevel Visegrádon termett, hova már elszárnyalván megszabadultának hire, örömmel sietett minden láthatni a' sanyargatott vitézt; ismerősei, barátjai ohajtva várták, 's maga az öreg Ders is ölébe fogá őt.

Emelka már Visegrádon volt; atyja mindent megtudott tőle, 's örült leányának választásán. — A' boldogoknak összejöveti első pillanatjaik leirhatlan örömeiket fejtének-ki; sokaig feküdtek egymás karjain kölcsönösen érezve a' borzasztó multat, egyszersmind kedves jelenjek boldogító öléből ellenébe néztek képzetökben jövődjöknek. — A' kifejlődések után határ-nap rendeltetett össze kelésökre. — A' király kegyesen fogadá Endrét udvarlásakor; elbeszéléstété viszontagságait, 's hivségének jutalmát az összekeelés innepére halasztá.

A' határ-idő két hónapra terjedett. — Endre bucsút véve az imádottnétól Thápéra sietett, hogy már évek óta nem látott bátyját keblére ölelhesse, kiállott szenvedéseit, 's ezek után nyert boldogságát közölhesse, és a' házassági innepre megkívántató rendeléseket megtehesse.

Igy ősi javába visszatérván, bátyja és ánya társaságában multak napjai. Éppen az ősi kastély előtt ülve a' kedves hazához közolgeni hirtelt Tatároknak ne taláni megjelenésökkel érkezhető veszélyeknek miként lehető elhárításáról gondolkodtak; midőn távulról egy kocsit látnak feléjük hajtani. A' vendég-szeretet jeléül elejébe mentek, 's egy komor arcú öreg szerzetes idvezli őket.

„Fiaim! én egy kedvetlen, 's lelkeiteket összerontó körülménynek vagyok tudósítója — szól a' Bencze-szerzetes — legyetek elkészülve a' sors-szabta szerencsétlenségre, melly azonban nem vétketekből eredett. — Legyetek egyszersmind nyugodtak; mert ez életben az emberi szívekre rohanni szokott keservek nem végtelenek; a' vég pillantat feloldja azoknak terheik alól a' szenvedőket, 's a' boldogabb lét örömeit, mellyek valamintheg megzavarhatlanok, úgy szinte végtelenek is, nyújtja nekik. — Bizzatok fiaim; a' könnyek nem folynak tartósan, 's az örök létű felnyitja a' re-

átok eső fájdalmak láncz-szemét, és örök édenébe vezérlelend titeket.“

Merően néztek az elrettent ifiak ezen ősz atyára; csudálkozni kezdettek illy foglalatú szavain; de ő nem soká tartá figyelmöket feszülve, hanem következendőleg vontak ki őket álmélgodásaikból.

„Anyám testvére nagy birtokú, és kincsű nemes volt a' kedves hazának alsó részein; egyetlen fiúval gyümölcsözött házassági kötése, kiben a' boldog szülőknek örömök egyesült. — A' gyermek heves, és kevéssé fejés volt, 's alig élvén életének ötöd évét még nem is ismerve atyját, elveszté ezt. E' gyermekét kedvelé a' szerető anya, kivált azért is, mivel benne férje karjai közt töltött gyönyörűségének képzetei megújultanak. — Bár néha a' fiú érdeméhez mérve fenyítettett, még is az elhibázott nevelés módja nem tette őt azzá, mivé lennie, és neveltetnie kellett volna. — Kedvére hagyatva fejessé, bizodalmatlanná, 's engedetlené formálódott. Kifejlődve gyermekiségéből még inkább használta szelid anyjának gyengeségét, 's azon roszakban még inkább megerősödvé nem hallgatott oktatójira; üresen futott keresztüla' tanulására rendelt tudományokon. A' nem jól választott társaságokban jó korán fejlődvén ki érzelmei szeretni kezdett; vagyona, és kellemes külseje a' szomszéd lelkes uraság leányának szívét megnyerte; választását a' szülők egyezése, legyűrűzés, 's végre összepárosodás követte. E' fonatban méginkább kitört bizodalmatlansága; gyanakodó, 's végre szerelem-féltő lett. Ezen vad érzés feldulta a' házas élet mennyét, 's a' derék, és hiv nőt férjének durvasága kinozni, epeszteni, 's emészteni kezdette. — A' szerelem gyümölcsöt nevelt, 's a' szülés órája elközelgett. — A' vad atya a' férjfi nem képzelt szerencsétlensége okának az asszonyi nemet ítélvén lenni, várakozásban levő nője előtt erősen megesküdü, hogy ha leány-gyermek leend gyümölcse házasságuknak, azt azonnal meg fogja fojtani. — Aggodalom, féltés, rettegés, és szinte kétségbeesés környékezik a' jó, és hiv nőt; leendő gyermekéért reszketett. — De betelt az atyai kívánság; fiú-gyermek tétetett az atya karjára, 's ekképp némiképpen a' szenvedett anyának is nyugottnak lenni szabad volt. — De egy év multával ismét anyai reménybe jutván, előbbi aggodalmai még hatalmasabban rohantak reá; mert férje is naponként

kegyetlenebbül bánt vele. Illy szorongatásai között megjelen nála mostoha ánya, ki hasonlóan szülés idejéhez közelített. — A' férj eltávozik, mert a' haza körülményei őt a' király parancsára harczba intették. — Eltávozása után három nappal a' gyermek megszületik, 's anyjának kinjára leány lett. — Ájulásba esett ennek hallásán a' szerencsétlen, de midőn ebből felébredt, már ányának férjfi gyermeke feküdt keblén; 's ennek anyja tudtán kívüli kicserélését én tettem. — Az anya némiképpen nyugodt lett, mert ányánál jó kézben volt fija; de irtózott még is a' gondolattól, hogy azt neki csak tulajdonának tartani, de nem nevezni is leend majd szabad. — Hónapok tüntével megjő az atya; komor tekintettel lép-be nőjéhez, 's valamennyire vidultabb lön a' megcsalás által. — De uj ok támadott a' házi boldogság szét-bomlására; mert a' szenvedőt tőlem is féltetni kezdé. — Én kitértem a' gyanakodó elől, 's hogy még inkább helyre állítsam megzavart boldogságukat, minthogy jegyesem elhalása után az élethez fonó lánczok is elszakadtanak, Sz. Benedekre megyek vala, és a' szerzetbe beöltözködtem. — Eltávozásom után kevés napokkal tartós kinjai, és szenvedései, ugy férjének megváltozhatlan vadsága, és gyanakodásai betegségbe, majd sirba ejtették a' leghivebb, nőt, 's anyát. A' durva atya különös nevelést szánt gyermekeinek; de a' természet elleni törekedés nem jutalmazta-meg az atyai szándékot. — Az öregbik fiú szerelemre éled, 's tudtán kívül összeköttetik kicserélt saját testvérével. — Az ifiabbi a' királyi igaz ügy védelmére siető atyját, hazája 's királya ellenségének gyanítván, küzdeésre hívja, és megöli. — Én éppen akkor siettem a' hajdani titok felfedezésére a' gyermekekhez, de későn érkeztem; csak eltemetője leheték a' megölt atyának. — Fiaim! halljátok most a' legirtóztatóbbat! — Gyula! te tulajdon testvéreddel élsz házassági frigyben; Endre! te pedig Szklennónál tulajdon atyádnak haza 's király iránti hív melljébe mártád fegyveredet; mert a' szerelemföltő szerencsétlen atya De zse ő volt Thap é n a k ura.“

Ezen irtóztató felfedezés összeszaggatta a' Thap é i a k boldogságát. Kétségbe esve szöktek-fel mindketten menjekre, hogy bujdosásban veszítsék éltöket. Sajónál állott már akkor a' Tatár vést-hozó táborával, 's oda sietvén a' két kinoztatott, azon perczben, mellyben Kálmán

herceggel a' kiralyi sereg szét szóratott, mindketten vitézül küzdve veszték életüket. — Piroskát a' szerencsétlenség, és fájdalom egészen leverte; illy helyzetben találta őt Bathunak dülő csoportja, halála árvaságra juttatá kis Tivadorját, ennek megöletése által pedig a' haza fényének leszáltával együtt nyerte a' nagy birtokú Chupor nemzetség szomorú végét. Miskoltzy István.

É L E T - T Ö R T É N E T.

Vonások Napoleon ifiúságából.

A' Korsikaiak száma, kik a' történetekben bizonyos fontosságot nyerének, semmi esetre se csekély; illyenek p. o. Sampiero Ornano, Gaffori, Paoli, 's ama cargès-i paraszt, ki Korsikát elhagyá, hogy Parisban mohot árulhasson, mellynek orvosi erejét ő találta-ki, és ki mint gróf és tábornok (Feldmarschall) halt-meg; illyen Alata falva, is, melly Napoleon Buonaparte születésével kevélykedik. De mindannyiak nevét homálybaborítja a' nevezetes Korsikai (Napoleon), ki hazájának szinte semmi egyéb tiszteletet nem mutatott, mint hogy benne a' világot előszer látá-meg; 's ha az ember látja, milly büszkeséggel emlékeznek erre még most is polgártársai, szinte hiszi, hogy ők e' tisztelettel is megelégednek.

Eleve tudni kell itt, hogy egész Korsika Buonaparte-val rokon és atyafias. Egy polgár sem olly csekély, egy juhász sem olly szegény, ki a' nagy férjfiút rokonának ne vallaná, vagy mig gesztenye kenyerét jó ízűn eddegéli, öntetszőleg ne emlitené, mi lehetett volna minden belőle, ha nem sajnálja vala fáradságát az udvarhoz menni, 's felséges rokonának napsütötte arcját bemutatni. Kinek pedig nincs szerencséje a' császár rokonságához magát számlálhatni, azzal vigasztalja magát, hogy falujában olvashatlan is tiz ember legalább találkozik, kik Napoleonok lehettek volna, ha a' szerencse nekik ugy kedvez vala, mint Buonapartenak, 's kik most, mert egyebet nem tudnak, a' földet mivelik. „E stato felice“ — szólla egy juhász hozzám, midőn a' nagy férjfiúról beszélt, 's én eltalálám mit akart mondani: „Szerencse“ de ez másoknak jobban hibázott, mint neki.

Bár milly homályosaknak tessenek is e' félék az idegen szemeiben, még sem egészen alaptalanok azok, és ugyan azon nagyravágyás, melly a' bastelica-i kecskepásztort Sampierot II-dik Henrik udvarába, melly Cargèse-t a' mohval

kereskedőt XVI-ik Lajos udvarába vitte, 's Brienne tanítványát a' francia országi trónra emelé, még most is forr a' fejekben, mellyek ennyi ragyogó példáktól szédelegnek. Mindenik fel akarna emelkedni, hogy azután annál mélyebben leessék; 's valóban semmi se lehet győtrőbb, mint ez élénk képzelő tehetség, ezen képzelt nagyravágyás, melly egy szegény 's tehetetlen országban czéltalan és siker nélkül ön magát emésztgeti-fel. Korsikának nincs kereskedése, és ennek oka nem egyedül a' pénz szüke: a' Korsikaiak többnyire nemes emberek, kik méltóságuk alatt lenni tartják, ha magokat kereskedés által kellene meggazdagítaniok.

Felkeresém Ajaccióban a' szobát, mellyben Napoleon született; élénk érdekekkel vizsgálgatám a' fakkal beültetett kis helyet ama ház előtt, hol a' gyermek Napoleon hadi játékeit gyakorlá egykor, 's kedvencz játékát, a' kis vaságyúkat, mellyek talán már ekkor ébreszték-fel benne ama harci ösztönt, melly velünk Toulonnál egy mélyen gondolkodó pattantyúst, Arcole-nál egy nagy hadvezért hagyva látnunk. Ama komoly megindulásnak érzésével, melly az embert valamelly nagy férjfiúnak gyermekkori képeinél szálja-meg, ide 's tova bolyongék leginkább a' Buonaparte familia kertjeiben; beültem egyik grottába, mellyet két iszonyú nagy egymásra dűleszkedő szirt képez, 's mellyben a' fiatal tanítvány Euklidját olvasá, 's bizonyára már akkor is egyébről gondolkodék, mint egyedül tanulmányaira. Mindnyájan, kik őt ismerték, (és itt nincs egy öreg is, ki reá olly jól nem emlékeznék, mintha csak tegnap látta volna) egyetemenleg állítják, hogy ő komoly, hallgató és büszke volt, 's mások közé is csak azért vegyült néha, hogy nekik parancsolhasson, és inkább ott hagyá őket, hogysen valakinek engedett volna. Egyébiránt igen élénk és merész felfogó tehetségű volt: „una testa sovrana“ mint itt mondják, 's mit az udvari hizelkedő egy uralkodni teremtett fejnek magyarázna. *(Végzet követhetik.)*

J E L E S M O N D A S.

Idő. Távulság.

Ez éppen átka emberi nemünknek,
Hogy minden érzeményeink időtől
És távulástól függenek; tegyünk
Bár mit, e földnek rabjai vagyunk,
'S mi bennünk isteni, azért adódott,
Hogy érezhessük csúfos lánczainkat.

B. EÖTVÖS.

A' csélc sap legigazabb másja a' szél-keleplőnek, vagy a' magas tornyokon álló bádogg zászlóknak, mellyek egyedül a' szelekkel fordulván-meg, annak vagy oldalát vagy hátát veti mindig ellenébe.

Miskoltzy István.

Életképe Fátyból. Mulandóság képze soha se száll-meg minket búsabban, mint midőn elhunyt kedvesink sirját látogatjuk, vélek töltött örömeink lelkünk elébe omlanak, 's elszorítják ezt azon eszmélettel, hogy ők 's ezen örömek nincsenek többé, — azon szellő, melly sirjok bogácsai közt susog, bús sejtést lengetreánk.

Tréfás játéka az hiúságunknak, hogy minden nagyobb történetben, melly közülünk esik, fontos szerepet törekedünk tulajdonítani magunknak, vagy legalább nyomos részvételt abban.

Roglaticzáról Bácsból.

K Ö L T É S Z E T.

P. S. emlékkönyvébe

„Honny soit, qui mal y pense.“

Két biztos kalauz van háborgó oceanján
Éltünknek, mellyek csendes révpartra vezetnek;
Szív 's észnek nevezik, kik bölcselkedni szeretnek. —
E' kettő közzül mellyik méltóbb követésre?

A' ki magának az észet egyedül választja vezérül,
A' mindent hidegen megfontolgatni szokott ész,
Jég-kebelébe nemesb érzéseknek helye nem fér;
Nem bélyegzi dicső, nagy, szép tett élte folyását.
Mint a' hegyek tetejére sütő nap fénye világot
Áraszt-el, de azért sugárai nem melegitnek.

A' ki csupán a' szív sugallására figyelmezt,
Ábrándozni fog, és érzélgő léssen örökké,
A' kiél a' ravaszok csúfos játékokat üznek.

A' ki az ész 's szív drága ajándékában egyenlő
Mértékben vett részt, egy ilyen földi teremtés
Felséges tünemény, de felettébb ritka szerencse. —

A' természet bölcs ura a' mikor égi malasztja
Földi tanújit, az embereket, két nemre szakasztá,
Férjfi nemünkbe telyesb mértékét adta az észnek,
'S testi erőt mellé, hogy bátran küzdve bajokkal
A' gyengébb nemnek hűséges gyámola, védje,
'S a' természet erős 's rendületlen oszlópa lenne.
Ah de nemesb szívet 's lágy érzést önte belétek
A' szépség mellé szívünk bálványi leányok!

Igy hát a' szívet meg az észet, mellyeknek egyenlő
Mértékét külön elválasztva megosztva találjuk,
Édes erőszakkal viszi egymáshoz 's köti össze
A' mindentehető szerelem bűbajos hatalma. —

Boldog a' hölgy, ki nemes szívet hordozva keblében
Ritka okossággal bíró férj karjai közzé
Jutván érezi és érezteti a' szerelemnek

Édességeit, és vig kedvvel űritgeti kelyhét
Már itt a' földön a' mennyei tiszta örömnék.

'S ezt a' földi dicső sorsot kívánja tenéked

X* Miskolczról.

K Ü L Ö N F É L E.

Fecse gés. Nem tudatik honnan, de a' borotválóknak már régi szokásuk a' fecse gés és hirhordás. Még a' hajdani görög országnak is legvirágzóbb állapotjában szokott hibájok volt az. Archelaosznak, a' makedoni királynak, borotválására hivatatték Athenában az egyik, ki azonnal elkezdvén csacsogását kérdi egyszersmind, mi módon kívánja a' király, hogy megborotválja? — Ez hideg vérrrel: „némán“ úgy mond. — Midőn Sylla Athenát ostromlá, egy kém azt vivé füleibe, hogy a' lakosok, kik közül sokan sereglének össze egy borbély műhelyébe, beszéllék, hogy a' város kerítésének egyik nevezett része nagyon gyenge volna. 'S ez a' közönséges helyen tartott csevegés okozta a' városnak veszedelmét; mert Sylla ugyan azon gyenge oldalról támadá-meg a' várost, 's megvévén azt, nagy dulást és öldöklést vitt benne véghez.

Szécsányból S. Karolina.

Gazdag emberek. Londonban ismét egy dúsgazdag ember halt-meg Sir Charles Flower, ki semmivel kezdett gazdálkodni, 's írósvaj és zsirkereskedőből baronetságra 's milliók birtokára emelkedett; asztalánál angoly ország legnevezetesebb és legelőkelőbb embereit látta egybegyűlni. Hátra hagyott vagyonának értéke, melly gyermekei részére esik, 550.000 font sterlingre megyen, mintegy hatodfél millio ezüst forinttal! — Paris is mutat illy példákat a' nagy gazdagságról, melly iparkodás és gazdálkodás által szereztetik. A' börze-piacon egyik legnagyobb és legszebb hétel, melly évenként 75,000 frankot hoz-be, egy német bodnáré, ki 20 évvel ezelőtt egyetlen egy fillér nélkül jött Parisba. Bizonyos lámpa-készítő, ki egészen kicsinben kezdette mesterségét, öt leányai közül mindegyiknek külön 500,000 frank mórín-got ad. — A' hirneves sebész Duvuytren, alkalmasint egész francia országban legnevezetesebb a' maga körében, felettte beteg, 's önvallomása szerint elkerülhetlen meg kell halnia. Birtoka, melly 6 millio frankból áll, leányára fog maradni, ki bizonyos Beaumont francia párnél nagyon férjnél.

Tagrejtvény.

1) Az elsője télen kedves,
A' hátulja mindig nedves;
Egész sokat izzad 's fárad,
Nedv az arcán ritkán szárad.

K. K.

2) Télben van, de lánykám keblén
Hő nyárban is hullámzik,
Fenn diszlik, dé fejről is
Szőke fürttel sugárzik,
Nem éppen nagy időszak-név
Tiznél többet számol egy év.
Kovács Lajos Turáról.

Előbbi rejtvény: Kenyérmező.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, urí utsza 612.